

i inhabitable castell de Xativa, lloch en lo que hi deixá la vida després de vint anys de cautiveri. Aquí 's conta que sigué visitat per lo Rey Alfons, fill del difunt Ferran y llegim en la *Scriptura privada* que quant lo Rey escolta del propi presoner que «staue en tot temp, dia y nit, engrillonat dins una torra foscha é subterranea que nunque viu claror alguna é staue sempre en aquella tot sols, perdi del tot lo esme del dia é de la nit é del temps, que nom sabí ahont me era, ne quem fahie, fins á perdre lo enteniment, é de fet certa jornada jo demani á un joue, quin donaué menjar com si fos un ca, quina hora ne quin dia é mes é temps era» y que sabedor d' aixó l, escarseller va a increpar fortament al Compte y continua la *Scriptura* citada... «em maneja en tal manera que no fora licit axí manejar un infell barbarus é sclau,» manifestantli que no habia de sapiguer tal cosa donchs que no podia tenir esperansas de pertir de la presó en tota la seva vida; al veure 'l Rey Alfons son estat abatudissim y las abundosas llágrimas que li saltaban durant aquesta relació, se diu, que volia donarli la llibertat, mes habentlo fer desistir sos vassalls, tan sols maná l' hi fos millorada la condició infamant en que vivia.

Passats alguns anys d' aytal visita, tancan á la porta del castell de Xativa, en la matinada del primer de Juny de 1433, lo rey de Navarra En Joan, y 'l infants N' Enrich y En Pere germans del rey Alfons y fills per lo tant del intrús coronat en Caspe (1) ¿Que 'ls portaba allí? Tot seguit ho veurem.

(1) No trobem de moment altra paraula mes adecuada que la de «intrús» pera calificar á un foraster que tan injustament entra á governar la Corona d' Aragó. Segurament se n' hi escaurá alguna altra al llegidor que tinga estudiada á fons la cuestió y que recordi lo que 'l mateix Ferran d' Antequera digué en las Cortis de Barcelona, devant de la noblesa y dels Concellers de la ciutat, contant com ell «avia muy bien mercado este regnado, é como le Avia costado más de mil doblas de oro».